

Az összetett mondatok fajtái

MELLÉRENDELŐ

TÍPUS	KÖTŐSZÓ	PÉLDA
kapcsolatos	<i>és, meg, is, sőt, sem, se, szintén, is-is, se-se, sem-sem, egyrészt-másrészt, nemcsak, hanem, is</i>	“Így küzdök majd én is, és így esem el majd.” Nemcsak a fiúk segítettek a feladat megoldásában, hanem a lányok is . Elmenetem a boltba, és megvettem a kinézett kabátot.
ellentétes	<i>de, pedig, azonban, ellenben, mégis, mégsem, viszont, csak, hanem, ám</i>	“A szó tiéd, (de) a fegyver az enyém.” “Szobor vagyok, de fáj minden tagom.” Megtanult beszélni, mégsem tudott megszólalni.
választó	<i>vagy, vagy-vagy, akár, akár-akár</i>	Vagy megeszed, vagy kidobjuk. Tőlem akár maradhattok, akár indulhattok is.
következtető	<i>ezért, tehát, hát, így, ennél fogva</i>	“Felelnem kelle - hát az írást abbahagyám.” Elfoglaltak vagyunk mind, így kevés időnk marad egymásra. Bukósisakot visel, tehát biciklivel jött.
magyarázó	<i>ugyanis, hiszen, tudniillik, azaz, vagyis</i>	Nem tudott eljönni, ugyanis lábát törte a minap. “...kifoszthatna engem, hisz védekezni nincsen semmi kedvem” Sok hurkát ettünk, vagyis megint jó dolgunk volt.

Az összetett mondatok fajtái

ALÁRENDELŐ

Mondatrészkifejtő

TÍPUS	UTALÓSZÓ (FŐMONDAT) távolra mutató <u>névmás</u>	PÉLDA
alanyi	<i>az, olyan, akkora, annyi</i>	“Más korszak az, mit lelkem néha fájlal...” Nem csoda (az), hogy mindenki őt kritizálja. Az nem lehet, hogy a macska volt a tettes.
állítmányi	<i>az, azé, olyan, olyané, akkora, annyi</i>	Annyi a gondom, hogy ki sem látszom belőle. “Mint komor bikáé, olyan a járása.” Amilyen az adjonisten, olyan a fogadjisten.
tárgyi	<i>azt, azét, olyant, akkorát, annyit</i>	Azt mondtam, hogy ott leszünk. Számon tartják (azt), amit megígérsz. “Tudom (azt), (hogy) sokat koplaltál...”
határozói	<i>abban, abból, annyival, onnan, abból, arra, oda, ott, azóta, akkor, azért, azáltal ...</i>	“Amerre elmentek, (ott) ablakok nyíltak.” “Midőn ezt írtam, (akkor) tiszta volt az ég.” Azért megyünk a hegyekbe, mert az orvos ezt javasolta. Azokkal megyünk focizni, akikkel jó érezzük magunkat. Arra gondoltam, hogy ma nem szólok senkihez.
jelzői	<i>olyan, akkora, annyi, annak (a), azé</i>	Annyi viccet hallottam, hogy megfájdult a fejem tőle. Annak a kezébe adom, aki bánni is tud vele. “Az a madár igen ritka, kinek kedves a kalitka.”

Sajátos jelentéstartalmú

TÍPUS	KÖTŐSZÓ	PÉLDA
feltételes	<i>ha</i>	Akkor jövök el újra, ha Béla nem lesz itt...
hasonlító	<i>mint</i>	Úgy nézett ránk, mint aki kísértetet lát.
megengedő	<i>bár, noha, jöllehet, ha – is, mégis</i>	Félek a görögöktől, ha ajándékot hoznak is .
következményes		Olyan olcsó volt a BMW, hog y mindjárt kettőt is vettem.